

УДК 061.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.3>**Сисоєнко І.А.**кандидат економічних наук, доцент
Херсонський національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6588-034X>**Карлюка Д.О.**кандидат економічних наук, доцент
Херсонський національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0285-1717>

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Статтю присвячено аналізу показників діяльності міжнародних фінансових організацій. Аналіз показників діяльності міжнародних фінансових організацій здійснено на прикладі Міжнародного валютного фонду. Аналіз показників діяльності міжнародних фінансових організацій зроблено за три роки на основі річних звітів Міжнародного валютного фонду за 2019 рік «Наш взаємозалежний світ», 2020 рік «Рік не схожий ні на який інший» та 2021 рік «Створення кращого майбутнього». У статті автори проаналізували кількість перевірок стану економіки країн за останні три роки, обсяги наданих кредитів Міжнародним валютним фондом за 2019–2021 роки, структуру витрат на розвиток потенціалу в загальних витратах на основні види діяльності Міжнародного валютного фонду за три минулі роки, витрати Міжнародного валютного фонду на діяльність щодо розвитку потенціалу.

Ключові слова: аналіз, міжнародна фінансова організація, міжнародний валютний фонд, економічний нагляд, кредитування, розвиток потенціалу, благодійність.

Постановка проблеми. Міжнародні фінансові організації є ключовим механізмом регулювання міжнародної валютно-фінансової системи а також основним джерелом надання фінансової, технічної та аналітичної допомоги країнам на шляху до здійснення соціально-економічних трансформацій. Їхня діяльність дозволяє внести необхідний регулюючий фактор і визначену стабільність у функціонуванні валютно-розрахункових відносин між країнами. Зростає значення міжнародних валютно-фінансових і кредитних організацій у сфері вивчення, аналізу й узагальнення інформації про тенденції розвитку і вироблення рекомендацій з найважливіших проблем світового господарства. Тому, на сьогодні вкрай важливе та актуальне питання ролі міжнародних фінансових організацій в умовах настання кризи, а також визначення основних напрямків співпраці [7, с. 100].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями аналізу основних показників діяльності міжнародних фінансових організацій займалися наступні вчені: Вареник В. Гнатковська, Т. Милованов, О. Іваницька, Г. Невгад, І. Балкова, І. Фурман, Я. Цилінська, І. Антоненко, Н. Бідник, А. Бурковська, Т. Вахненко, Б. Данилишин, К. Клименко, В. Колосова та інші. Проведений аналіз згаданих та інших досліджень аналізу показників діяльності міжнародних фінансових організацій довів актуальність теми статті. Але не дивлячись на це, тематиці аналізу фінансових показників діяльності міжнародних організацій та їх співпраці у науковій літературі приділено небагато уваги. Віддаючи належне наявним напрацюванням, вважаємо за необхідне приділити увагу аналізу фінансових показників міжнародних організацій більш детально.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз основних показників діяльності міжнародних фінансових організацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародний валютний фонд – організація, яка об'єднує 190 країн та прагне сприяти розвитку міжнародного співробітництва у валютно-фінансовій сфері, забезпечувати фінансову стабільність, сприяти міжнародній торгівлі, високої зайнятості, сталого економічного зростання і скорочення бідності у всьому світі. Основне завдання фонду полягає в забезпеченні стабільності міжнародної валютної системи – системи обмінних курсів та міжнародних розрахунків, яка дозволяє країнам та їх громадянам вступати в угоди один з одним [1].

У своїй діяльності Міжнародний валютний фонд керується трьома основними функціями [1]:

– економічний нагляд – надання державам-членам рекомендацій щодо вжиття заходів політики для досягнення макроекономічної стабільності, прискорення економічного зростання та зменшення бідності;

– кредитування – надання державам-членам фінансування для надання їм допомоги у вирішенні проблем платіжного балансу, включаючи ситуації нестачі іноземної валюти, що виникають, коли їх зовнішні платежі перевищують їх надходження в іноземній валюті;

– розвиток потенціалу включає технічну допомогу та підготовку кадрів на прохання держав-членів, щоб допомогти їм у розвитку економічних інститутів для розробки та проведення обґрунтованої економічної політики.

Міжнародний валютний фонд веде моніторинг міжнародної валютно-фінансової системи, а також економічною та фінансовою політики своїх 190 держав-членів. У рамках процесу нагляду, який здійснюється як на глобальному рівні, так і в окремих країнах, Міжнародний валютний фонд вказує на можливі ризики для стабільності та надає рекомендації про коригування

економічної політики. Так, кількість перевірок стану економіки країн зображено на рис. 1.

Як бачимо, кількість перевірок поступово зменшується. За аналізований період таке зменшення склало 30%.

Міжнародний валютний фонд надає кредити державам-членам, тим, хто відчуває фактичні або потенційні проблеми платіжного балансу, щоб допомогти їм відновити свої міжнародні резерви, стабілізувати валюту, продовжувати платити за імпорт та відновити умови для міцного економічного зростання, усунувши при цьому основні проблеми.

На відміну від банків розвитку, Міжнародний валютний фонд не надає кредити на конкретні проекти. Фінансування Міжнародним валютним фондом:

- може бути надано у разі стихійних лих чи пандемій;
- превентивне фінансування країнам з обгрунтованою економічною політикою, у яких можуть зберігатися фактори вразливості, з метою сприяння у запобіганні майбутнім кризам та страхуванню від них, а також продовжує вдосконалювати наявні інструменти для запобігання кризам.

Види кредитування, що здійснюються Міжнародним валютним фондом [1]:

- надання кредитів за непільговими процентними ставками;
- надання кредитів країнам з низькими доходами на пільгових умовах

Обсяги наданих кредитів Міжнародним валютним фондом наведені на рис. 2.

Міжнародний валютний фонд надає допомогу щодо розвитку потенціалу за такими напрямками [1]:

- практичні рекомендації технічного характеру;
- підготовка кадрів, орієнтовану на економічну політику;
- можливості колегіального навчання.

Діяльність з розвитку потенціалу зосереджена на основних сферах компетенції фонду (державні фінанси, стабільність фінансового сектора, економічна статистика). Також фондом надаються послуги щодо розвитку потенціалу із загальнозначимих питань, а саме нерівність доходів, гендерне рівність, корупція та зміна клімату.

На рис. 3 наведено структуру витрат на розвиток потенціалу в загальних витратах на основні види діяльності Міжнародного валютного фонду.

Як показують дані, найбільшу питому вагу займають витрати на технічну допомогу та нагляд на двосторонній основі. За аналізований період за цими витратами спостерігається спад на 2,9 в.п. та 5,3 в.п. відповідно. За витратами щодо нагляду на багатосторонній основі, навпаки, спостерігаємо збільшення витрат – на 2,5 в.п. за період аналізу. Також зріст витрат відбувся і за витратами на кредитування – на 5,3 в.п. За іншими витратами спостерігається незначне їх збільшення: нагляд за глобальною системою – на 1,0 в.п, а за різними витратами – на 0,7 в.п.

Надалі розглянемо витрати Міжнародного валютного фонду на діяльність щодо розвитку потенціалу (рис. 4).

Бачимо два види витрат: власні та запозичені. Найбільшу частку, звісно ж, займають зовнішні джерела фінансування.

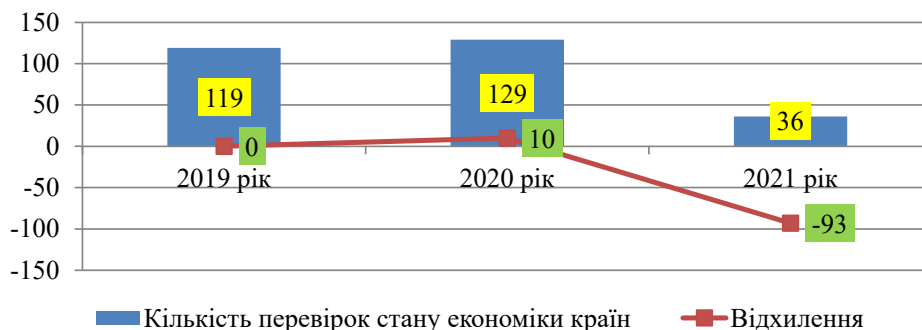

Рисунок 1 – Кількість перевірок стану економіки країн, шт.*

Джерело: складено автором за даними джерела [4–6]

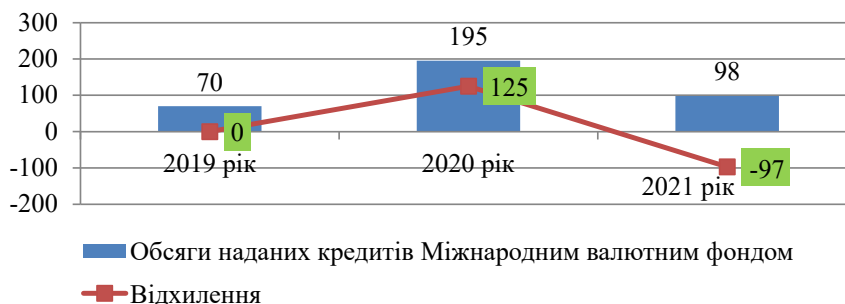

Рисунок 2 – Обсяги наданих кредитів Міжнародним валютним фондом, млрд. дол. США*

Джерело: складено автором за даними джерела [4–6]

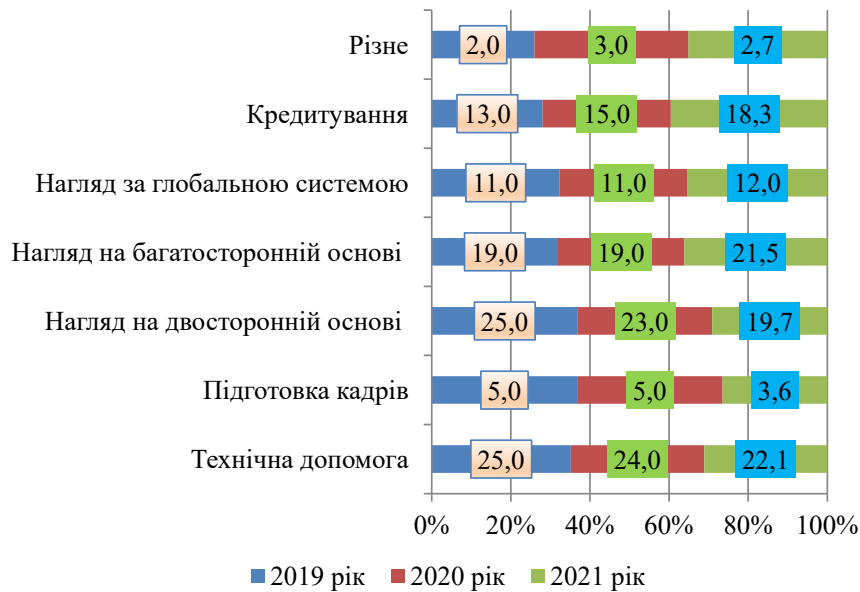

Рисунок 3 – Структура витрат на розвиток потенціалу в загальних витратах на основні види діяльності Міжнародного валютного фонду, %*

Джерело: складено автором за даними джерела [4–6]

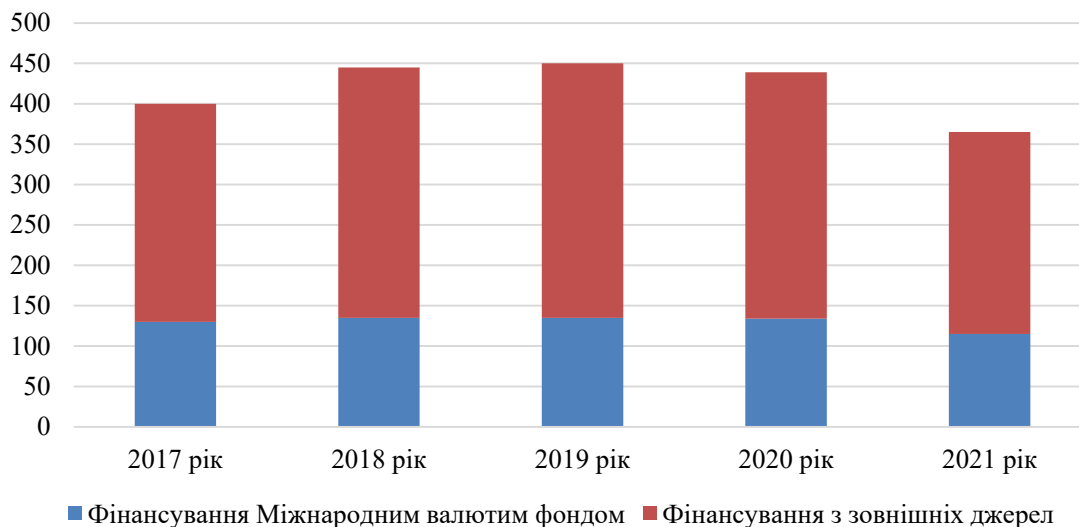

Рисунок 4 – Витрати Міжнародного валютного фонду на діяльність щодо розвитку потенціалу, млн. дол. США

Джерело: складено автором за даними джерела [2–6]

Доходи міжнародного валютного фонду складаються з отриманих процентів (зборів), інвестиційного рахунку, сплачені відсотки (винагорода). А так, на виконання бюджету на 2021 фінансовий рік вплинуло початок кризи, спричиненої пандемією COVID-19, після формування бюджету. Сукупні чисті адміністративні витрати становили 1 126 млн. дол. США або 94,9% від затвердженого структурного бюджету у розмірі 1 186 млн. дол. США. Фактичні адміністративні витрати у 2019 фінансовому році склали загалом 1 131 млн. дол. США, що на 4 млн. дол. США нижче затвердженого чистого бюджету. Скорочення витрат було трохи менше, ніж у попередньому році [4–6].

Надалі проаналізуємо не менш важливу компоненту – благодійність. «Спільна благодійність» – це благодійна програма фонду, що підтримується за рахунок пожертвувань його співробітників та пенсіонерів, а також фінансована у рамках благодійних ініціатив Міжнародного валютного фонду. Пожертви та внески співробітників та пенсіонерів наведені на рис. 5.

У 2019 році пожертви та внески співробітників та пенсіонерів за цей фінансовий рік склали 3 млн. дол. США, які були перераховані 1352 різним благодійним організаціям по всьому світу, що також перевищило показник минулого року в 2,6 млн дол. США. Загальна сума благодійних внесків у некомерційні

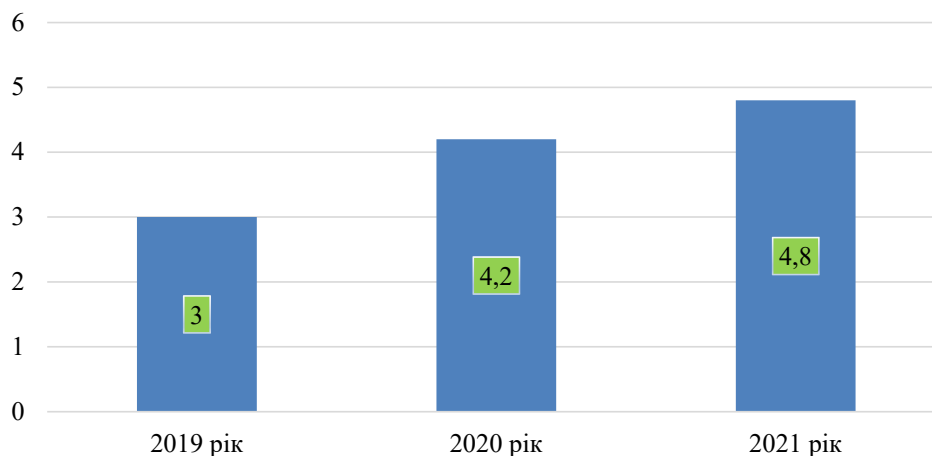

Рисунок 5 – Пожертви та внески співробітників та пенсіонерів в рамках благодійної програми Міжнародного валютного фонду «Спільна благодійність», млн. дол. США

Джерело: складено автором за даними джерела [4–6]

організації по всьому світу становила у 2020 фінансовому році 4,2 млн. дол. США, що на 1,2 млн. дол. США більше, у порівнянні з минулим роком. У 2021 фінансовому році загальний обсяг коштів на благодійність, зібраних за рахунок пожертвувань від співробітників та пенсіонерів, грантів «Спільний благодійності», а також зустрічних внесків і пожертв, становив понад 4,6 млн. дол. США – це найбільша сума за всю історію.

Висновки з проведеного дослідження. Було проаналізовано показники діяльності міжнародних фінансових організацій на прикладі Міжнародного валютного фонду. Аналіз показників діяльності Між-

народного валютного фонду зроблено за три роки на основі річних звітів Міжнародного валютного фонду за 2019 рік «Наш взаємозалежний світ», 2020 рік «Рік не схожий ні на який інший» та 2021 рік «Створення кращого майбутнього». Здійснено аналіз кількості перевірок стану економіки країн за останні три роки, обсяги наданих кредитів Міжнародним валютним фондом за 2019–2021 роки, структуру витрат на розвиток потенціалу в загальних витратах на основні види діяльності Міжнародного валютного фонду за три минулі роки, витрати Міжнародного валютного фонду на діяльність щодо розвитку потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org> (дата звернення: 10.08.2022).
2. Річний звіт Міжнародного валютного фонду за 2017 рік. URL: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (дата звернення: 10.08.2022).
3. Річний звіт Міжнародного валютного фонду за 2018 рік. URL: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (дата звернення: 10.08.2022).
4. Річний звіт Міжнародного валютного фонду за 2019 рік. URL: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (дата звернення: 10.08.2022).
5. Річний звіт Міжнародного валютного фонду за 2020 рік. URL: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (дата звернення: 10.08.2022).
6. Річний звіт Міжнародного валютного фонду за 2021 рік. URL: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (дата звернення: 10.08.2022).
7. Сіденко С., Кульбіда М. Міжнародні фінансові організації у процесах економічної модернізації країн. *Міжнародна економічна політика*. 2020. № 1–3 (32–33). С. 100–136.

References:

1. Ofitsiyniy sait Mizhnarodnoho valiutnoho fondu [Official website of the International Monetary Fund]. Available at: <https://www.imf.org> (accessed 10 August 2022).
2. Richnyi zvit Mizhnarodnoho valiutnoho fondu za 2017 rik [Annual report of the International Monetary Fund for 2017]. Available at: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (accessed 10 August 2022).
3. Richnyi zvit Mizhnarodnoho valiutnoho fondu za 2018 rik [Annual report of the International Monetary Fund for 2018]. Available at: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (accessed 10 August 2022).
4. Richnyi zvit Mizhnarodnoho valiutnoho fondu za 2019 rik [Annual report of the International Monetary Fund for 2019]. Available at: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (accessed 10 August 2022).
5. Richnyi zvit Mizhnarodnoho valiutnoho fondu za 2020 rik [Annual report of the International Monetary Fund for 2020]. Available at: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (accessed 10 August 2022).
6. Richnyi zvit Mizhnarodnoho valiutnoho fondu za 2021 rik [Annual report of the International Monetary Fund for 2021]. Available at: <https://www.imf.org/en/publications/areb> (accessed 10 August 2022).
7. Sidenko S., Kulbida M. (2020) Mizhnarodni finansovi orhanizatsii u protsesakh ekonomichnoi modernizatsii krain [International financial organizations in the processes of economic modernization of countries]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, no. 1–3 (32–33), pp. 100–136.

Sysoenko Iryna, Karliuka Dmytro
Kherson National Technical University

THE ANALYSIS OF THE PERFORMANCE INDICATORS OF INTERNATIONAL FINANCIAL ORGANIZATIONS

The article is devoted to the justification of the theoretical and practical aspects of the functioning of international financial organizations, which play a key role in the system of international economic relations, and are also an integral part of the world economy. The article is devoted to the analysis of performance indicators of international financial organizations. The analysis of performance indicators of international financial organizations was carried out on the example of the International Monetary Fund. The analysis of indicators of the activities of international financial organizations was made over three years based on the annual reports of the International Monetary Fund for 2019 "Our Interdependent World", 2020 "A Year Like No Other" and 2021 "Creating a Better Future". In the article, the authors analyzed the number of inspections of the state of the economy of countries over the past three years, the volume of loans granted by the International Monetary Fund for 2019–2021, the structure of costs for potential development in the total costs for the main types of activities of the International Monetary Fund for the past three years, the costs of the International Monetary Fund on capacity development activities. In the article, the authors paid much attention to such an important component as charity. "Joint philanthropy is a charitable program of the foundation, which is supported by donations from its employees and pensioners, as well as financed within the framework of charitable initiatives of the International Monetary Fund. Therefore, within the framework of this program, the authors analyzed the donations and contributions of employees and pensioners. In the article, the authors considered and analyzed the main functions of the International Monetary Fund, namely economic surveillance as providing member states with recommendations on taking policy measures to achieve macroeconomic stability, accelerating economic growth and reducing poverty; lending – providing financing to member states to assist them in solving balance of payments problems, including situations of foreign currency shortages that arise when their external payments exceed their foreign currency receipts; capacity development includes technical assistance and training at the request of member states to assist them in developing economic institutions to design and implement sound economic policies.

Keywords: analysis, international financial organization, international monetary fund, economic supervision, lending, capacity development, charity.

JEL classification: F33, F53
